ז טוּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם (הו״ד במרדכי סי׳ תקע). ח בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו) לְדַעַת הָרֹא״ש (ד״ה סי׳ כה) שֶׁהֵבִיא הַטּוּר.

(יט) * **וְהוּא שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה, אֲבָל אִם** (ט) (כ) **בִּשְׁלָהּ אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ:** ה (כא) [ז]**אִם אָפוּ** (כב) **חָמֵץ עִם מַצָּה,** (י) **לֹא נֶאֶסְרָה אֶלָּא אִם כֵּן** (כג) **נָגְעָה בֶּחָמֵץ,** [ח]**וְנוֹטֵל מִמָּקוֹם שֶׁנָּגְעָה** (כד) **כְּדֵי נְטִילַת** (יא) [יא] **מָקוֹם וְהַשְּׁאָר מֻתָּר.** הַגָּהּ: מַצָּה שֶׁנִּתְכַּפְּלָה בַּתַּנּוּר (יב) (כה) וּדְבוּקָה (כו) עַד שֶׁאֵין שׁוֹלֵט שָׁם הָאֵשׁ, (כז) * אוֹסְרִין (יג) אוֹתָהּ (כח) תּוֹךְ הַפֶּסַח, (כט) אֲבָל שְׁאָר מַצּוֹת שֶׁבַּתַּנּוּר (ל) מֻתָּרִים. (לא) וְקֹדֶם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דַּק בְּלִי שׁוּם מַשְׁקֶה וְאוֹכְלָם, דְּבִכְהַאי גַּוְנָא פָּסַק לְעֵיל סִימָן קס״ח (ס״י) דִּמְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְשָׁמַעְתִּי שֶׁכָּךְ הָיָה נוֹהֵג גְּדוֹל הַדּוֹר מַהֲרַ״ח אַבּוּלְעַפְיָא זַ״ל לְעֵת זִקְנָתוֹ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ה [יא] **מָקוֹם.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת וְשָׁב הַכֹּהֵן סִימָן מ״א שֶׁמַּה שֶׁכָּתַב

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּיַיִן אוֹ בְּמַשְׁקִים. וְכָל זֶה אֵין חִלּוּק בֵּין מַה שֶּׁמְּבָרְכִין עָלָיו עַל אֲכִילַת מַצָּה אוֹ לַאֲפִיקוֹמָן, וְעַיֵּן בַּ״ח (ס״ה): (ט) **בִּשְׁלָהּ.** לָאו דַּוְקָא בִּשְׁלָהּ אֶלָּא הוּא הַדִּין בְּשָׁרוּי לְתוֹךְ הָרוֹתְחִין. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) דַּאֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי יֵשׁ לְהַחְמִיר. וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין בְּכָבוּשׁ מֵעֵת לְעֵת אַף בְּלֹא נִמּוֹחַ, דְּכָבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יג), וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תע״ג (סק״כ) מִדִּין מָרוֹר הַכָּבוּשׁ. חֹק יַעֲקֹב (שם): ה (י) **לֹא נֶאֶסְרָה.** דְּרֵיחַ כִּי הַאי שֶׁאֵין בּוֹ שַׁמְנוּנִית כְּלָל לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵינוֹ אוֹסֵר. [וּרְאָיָה דְּלַחְמֵי תּוֹדָה דְּד׳ מִינִים הָיוּ חָמֵץ וּמַצָּה וְנֶאֱפוֹת בְּתַנּוּר אֶחָד. רַאֲבִי״ה (סי׳ תקז), וּפְרִי חָדָשׁ הִקְשָׁה עָלָיו, וְעִקָּר שֶׁלַּחְמֵי תּוֹדָה הָיוּ כ׳ עֶשְׂרוֹנִים וּבְתַנּוּר גָּדוֹל לֹא שַׁיְיכָא רֵיחָא. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סי׳ תמז סק״ד)]. וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד): (יא) **מָקוֹם.** הַיְינוּ כָּעֳבִי רֹחַב אֶצְבַּע. וּמַהַרְשַׁ״ל (סי׳ נז) וּבַ״ח (ס״ח) מַחְמִירִין לֶאֱסֹר כֻּלּוֹ, אָכֵן מִדִּבְרֵי הַטַּ״ז (סק״ה) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) נִרְאֶה שֶׁמַּסְכִּימִים לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר. מִכָּל מָקוֹם בְּנַעֲשָׂה תּוֹךְ הַפֶּסַח יֵשׁ לֶאֱסֹר כֻּלָּהּ כְּמוֹ בְּמַצָּה כְּפוּלָה שֶׁבְּסָמוּךְ. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק טו): (יב) **וּדְבוּקָה.** אֲבָל בְּאֵינָהּ דְּבוּקָה מַמָּשׁ אֵין לֶאֱסֹר, וּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא קָרְמוּ פָּנֶיהָ דִּלְמַטָּה בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל, אָסוּר. אַחֲרוֹנִים: (יג) **אוֹתָהּ.** אֲבָל שְׁאָר מַצּוֹת אֵין לֶאֱסֹר בְּמַצָּה נְפוּחָה אוֹ כְּפוּלָה אַף שֶׁרָדוּ אוֹתָהּ בְּמַרְדֶּה אַחַת, כֵּיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ חוּמְרָא בְּעָלְמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן תנ״א סָעִיף קָטָן מ׳ עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

עֵצָה לְמִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לֶאֱכֹל מַצָּה יְבֵשָׁה, שֶׁיֹּאכַל מַצָּה מְפֹרֶרֶת אַף שֶׁהוּא כְּקֶמַח, וּמְבָרְכִין עַל זֶה הַמּוֹצִיא וַאֲכִילַת מַצָּה וּבִלְבַד שֶׁיֹּאכַל כַּזַּיִת [אַחֲרוֹנִים]:

* **וְהוּא שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה. הִנֵּה מִפֵּרוּשׁ רַשׁ״י** (מא. ד״ה יוצאין) **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ נִתְמַסְמְסָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה לְגַמְרֵי יוֹצֵא בָּהּ.** וְעַיֵּן בְּבַ״ח (ס״ה) דְּמַשְׁמַע שֶׁמְּצַדֵּד כֵּן לַהֲלָכָה, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁהֶרְאָה מָקוֹר לְדִין זֶה מִמַּה שֶּׁאָמְרוּ (לה.) הִמְחָהוּ וּגְמָעוֹ אִם מַצָּה הִיא אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח. [וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּוַדַּאי עַל יְדֵי שְׁרִיָּה, דְּאִי עַל יְדֵי בִּשּׁוּל אֲפִלּוּ לֹא נִמְחָה אֵינוֹ יוֹצֵא דְּקַיְימָא לָן כְּרַבִּי יוֹסֵי, אַךְ הַצְּרִיכוּתָא שָׁם בְּחֻלִּין לֹא אָתְיָא כָּל כָּךְ שַׁפִּיר עַיֵּן שָׁם בְּדַף ק״כ (ע״א)] אַלְמָא דְּנִמּוֹחָה קְרִי הֵיכָא דְּרָאוּי לִגְמִיעָה. **אָכֵן מִדִּבְרֵי הָרַב בֵּית יוֹסֵף** (ד״ה ובמצה) **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ לֹא נִמְחָה לְגַמְרֵי גַּם כֵּן אֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי מַצָּה,** וּמַה דְּנָקַט וּגְמָעוֹ, אֶפְשָׁר דְּלִרְבוּתָא דְּחָמֵץ נַקְטֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בָּזֶה דְּעַבְדֵיהּ כְּעֵין שְׁתִיָּה גַּם כֵּן חַיָּב, מִשּׁוּם דִּכְתִיב (שמות יב יט) ׳נֶפֶשׁ׳ לְרַבּוֹת הַשּׁוֹתֶה כִּדְאִיתָא שָׁם בִּגְמָרָא, [א]**וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ה * **אוֹסְרִין אוֹתָהּ תּוֹךְ הַפֶּסַח.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כז) שֶׁהִטְעַמְנוּ מְעַט

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כָּתַב רַבֵּנוּ מָנוֹחַ (פ״ו ה״ו) בִּפְשִׁיטוּת דְּשָׁרִי, דְּבָזֶה לֹא נִתְבַּטֵּל טַעַם מַצָּה. וְדַע עוֹד דְּמַה דִּמְקִלִּינַן בִּשְׁרוּיָה בְּמַיִם, דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹרֶה כְּזַיִת שָׁלֵם בְּיַחַד, אֲבָל אִם יַשְׁרֶה פְּרוּסוֹת פְּחוּתוֹת מִכַּזַּיִת, אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ אִם נִשְׁרוּ כָּל כָּךְ עַד שֶׁנִּתְלַבְּנוּ הַמַּיִם מֵחֲמָתָן שֶׁכְּבָר נִתְבַּטְּלוּ מִתּוֹרַת לֶחֶם עַל יְדֵי זֶה. כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן קס״ח סָעִיף קָטָן ל׳ וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ס״ג דְּבֵרַרְנוּ שָׁם דְּאִם שׁוֹרֶה אוֹתָן זְמַן מוּעָט וְלֹא נִתְלַבֵּן הַמַּיִם עַל יְדֵי זֶה אֲפִלּוּ הֵם פְּחוּתוֹת מִכַּזַּיִת לֹא אָבַד מֵהֶן שֵׁם לֶחֶם: (יט) **וְהוּא שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה.** עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה והוא): (כ) **בִּשְׁלָהּ וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ (לג) אִם יֵשׁ בְּכָל פְּתִיתָה כַּזַּיִת וְגַם יֵשׁ עֲדַיִן תֹּאַר לֶחֶם עָלֶיהָ, לְפִי שֶׁאַחַר הַבִּשּׁוּל נִתְבַּטֵּל מִמֶּנָּה טַעַם מַצָּה. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלָאו דַּוְקָא בִּשְׁלָהּ דְּהוּא הַדִּין בְּשָׁרוּי לְתוֹךְ רוֹתְחִין. וַאֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּלֹא לִשְׁרוֹתָהּ אִם לֹא לְצֹרֶךְ, וְכָל זֶה בְּשֶׁהַיָּד (לד) סוֹלֶדֶת בּוֹ. וְדַוְקָא בְּמַיִם אֲבָל בְּמָרָק (לה) יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי: ה (כא) **אִם אָפוּ וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ (לו) תּוֹךְ הַפֶּסַח: (כב) **חָמֵץ עִם מַצָּה.** בְּתַנּוּר אֶחָד. (לז) אֲפִלּוּ בְּתַנּוּר קָטָן וְסָתוּם דְּמַחְמִירִין לְעֵיל בְּסִימָן תמ״ז סוֹף סָעִיף א׳, בְּכָאן שָׁרִי דְּרֵיחַ פַּת הֶתֵּר בְּפַת אִסּוּר אֵין נֶחְשָׁב לִכְלוּם. וְהִסְכִּימוּ (לח) הָאַחֲרוֹנִים לְהַתִּיר בָּזֶה אֲפִלּוּ הָיוּ נִלּוֹשִׁים בְּשֶׁמֶן אוֹ שֻׁמָּן. וּמִכָּל מָקוֹם אוֹתוֹ מָקוֹם (לט) שֶׁעָמַד הֶחָמֵץ בַּתַּנּוּר צָרִיךְ הֶסֵּק כְּדֵי לְהַכְשִׁירוֹ, אֲבָל שְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת בַּתַּנּוּר אֵין צָרִיךְ הֶכְשֵׁר דְּאֵין מוֹלִיךְ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּלִיעָתוֹ בְּכֻלּוֹ, בְּכָחוּשׁ בְּלִי רֹטֶב: (כג) **נָגְעָה בֶּחָמֵץ.** הַיְנוּ בַּתַּנּוּר כְּשֶׁהֵם חַמִּין: (כד) **כְּדֵי נְטִילַת מָקוֹם.** הַיְנוּ (מ) כָּעֳבִי רֹחַב אֶצְבַּע אֲגוּדָל בֵּינוֹנִי. וְיֵשׁ (מא) מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בְּנַעֲשָׂה תּוֹךְ הַפֶּסַח לֶאֱסֹר כֻּלּוֹ, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרָ״א (מב) בְּסָעִיף קָטָן י״ז יֵשׁ לְהָקֵל גַּם בָּזֶה: (כה) **וּדְבוּקָה.** אֲבָל בְּאֵינָהּ דְּבוּקָה (מג) מַמָּשׁ אֵין לֶאֱסֹר. וּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא קָרְמוּ פָּנֶיהָ דִּלְמַטָּה בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל, (מד) וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ סָפֵק בָּזֶה, אָסוּר: (כו) **עַד שֶׁאֵין שׁוֹלֵט שָׁם הָאֵשׁ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּכֵיוָן (מה) שֶׁנִּדְבַּק וְאֵין הָאֵשׁ יָכוֹל לִשְׁלֹט שָׁם בְּכֹחַ לֶאֱפוֹת מִיָּד, חָיְשִׁינַן שֶׁאַדְּהָכִי וְהָכִי נִתְחַמְּצָה: (כז) **אוֹסְרִין אוֹתָהּ.** כֻּלָּהּ, (מו) דְּכֵיוָן שֶׁהֶחָמֵץ מְחֻבָּר בַּמַּצָּה בַּחֲתִיכָה אַחַת חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִתְפַּשֵּׁט טַעַם הֶחָמֵץ בְּכָל הַמַּצָּה, וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בַּמַּצָּה שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ אֵין מִתְבַּטֵּל בְּתוֹכָהּ שֶׁחָמֵץ בְּפֶסַח בְּמַשֶּׁהוּ: (כח) **תּוֹךְ הַפֶּסַח.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם הָאֲפִיָּה הָיָה תּוֹךְ הַפֶּסַח דְּאָז דִּינוֹ בְּמַשֶּׁהוּ [הַגְּרָ״א]: (כט) **אֲבָל שְׁאָר מַצּוֹת שֶׁבַּתַּנּוּר וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ אִם נוֹגְעִים (מז) וְנוֹשְׁכִים בָּזוֹ, דְּאֵין אִסּוּר כָּחוּשׁ יוֹצֵא מֵחֲתִיכָה לַחֲתִיכָה בְּלֹא רֹטֶב, וְרַק צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁיָּנִיחַ מְעַט מִן הַהֶתֵּר עִם הָאִסּוּר בִּמְקוֹם הַנְּגִיעָה (מח) כְּדֵי נְטִילָה: (ל) **מֻתָּרִים.** אֲפִלּוּ (מט) אִם נָגְעוּ בָּהּ בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל. וְאִם הָיְתָה אַחַת מֵהֶן מְשׁוּחָה שֻׁמָּן (נ) אֲפִלּוּ הַהֶתֵּר שָׁמֵן, (נא) אִם נָגַע בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל כֻּלּוֹ אָסוּר, דְּאָזִיל הַהֶתֵּר וּמְפַטֵּם לָאִסּוּר וְהָוֵי כְּאִלּוּ הוּא גַּם כֵּן שָׁמֵן וּמִתְפַּשֵּׁט הָאִסּוּר בְּכֻלּוֹ, אֲבָל שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל סַגִּי לָהּ (נב) בִּכְדֵי נְטִילָה. [ב]וְאִם הָיְתָה הַמַּצָּה הַכְּפוּלָה שָׁמֵן, (נג) אוֹסֶרֶת לַחֲבֶרְתָּהּ הַנּוֹגֵעַ בָּהּ בְּכֻלָּהּ: (לא) **וְקֹדֶם פֶּסַח.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (נד) בְּנִמְצָא תּוֹךְ הַפֶּסַח

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לג) דְּאִי אֵין בָּהֶן כַּזַּיִת הֲלֹא מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קס״ח (ס״י) דְּאֵין שֵׁם לֶחֶם עֲלָהּ כְּלָל, וְלָמָּה לְהוּ לְהָרִי״ף (יא:) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ו) לוֹמַר הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּטַעַם מַצָּה בָּעִינַן וְלֵיכָּא: (לד) פְּרִי חָדָשׁ וֶהֱבִיאוֹ בְּבִגְדֵי יֶשַׁע: (לה) **וַאֲפִלּוּ בְּצוֹנֵן גָּמוּר מִסְתַּפֵּק הָאֵלִיָּה רַבָּה** (ס״ק יא) **בְּמָרָק** דְּאוּלַי אַף בָּזֶה מִתְבַּטֵּל טַעַם מַצָּה עַיֵּן שָׁם: ה (לו) כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה מצה): (לז) אַחֲרוֹנִים: (לח) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ד) וְהַגְּרַ״ז (סי׳ תמז ס״ט), וְאַף שֶׁבִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ט) כָּתַב דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם מַשְׁמַע דְּמַחְמִיר בָּזֶה, יֵשׁ לְהָקֵל: (לט) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים: (מ) אַחֲרוֹנִים: (מא) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק טו) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ד): (מב) לְעִנְיַן מַצָּה כְּפוּלָה וְכֵן מִפְּרִי חָדָשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח) וְהַגְּרַ״ז (ס״ק טז) מַשְׁמַע לְהָקֵל: (מג) **הַיְינוּ אֲפִלּוּ הֵם סְמוּכִים כָּל כָּךְ עַד שֶׁכִּמְעַט נִדְבַּק הַכֶּפֶל לַהֲדָדֵי, כֵּיוָן שֶׁאֵין נִדְבָּק מַמָּשׁ** [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים]: (מד) שְׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) וְחֹק יוֹסֵף (ס״ק טו), וּבִפְרָט לְפִי מַה שֶּׁהִכְרַעְנוּ לְעֵיל (משנ״ב ס״ק טו) אֲפִלּוּ בְּמַצָּה שֶׁאֵינָהּ כְּפוּלָה לְהַחְמִיר כָּל שֶׁכֵּן בָּזֶה: (מה) תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קכז): (מו) לְבוּשׁ: (מז) טַ״ז (סק״ד) בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (סי׳ נז): (מח) בִּגְדֵי יֶשַׁע, וְתָמַהּ עַל הַפּוֹסְקִים שֶׁהִזְכִּירוּ כְּדֵי קְלִיפָה: (מט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וְהַגְּרַ״ז (סט״ז) וְגַם הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) מְצַדֵּד לְהָקֵל כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם וּדְלֹא כְּרַשַׁ״ל (שם). **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (מש״ז סק״ד) **שֶׁכָּתַב דְּאִם נָגְעוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל, אֲפִלּוּ קְלִיפָה לֹא צָרִיךְ** דְּאֵין בָּלוּעַ יוֹצֵא כְּלָל מֵחֲתִיכָה לַחֲתִיכָה בְּלִי רֹטֶב, **אֲבָל אִם נָגְעוּ בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל אוֹ שֶׁנָּשְׁכוּ זוֹ בְּזוֹ (וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל) אָז צָרִיךְ נְטִילָה וְכַנַּ״ל:** (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים: (נא) אַף דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן זֶה אֵין מְחַלֵּק בָּזֶה, הָעִקָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ בִּתְחִלָּה בְּסִימָן תמ״ז סָעִיף קָטָן ב׳ עַיֵּן שָׁם, כֵּן הִסְכִּים הַחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ה) וְכֵן הוּא דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק״ה) וְכֵן הֶעְתִּיק הַגְּרַ״ז (סעיפים יז־יח) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סי״ב): (נב) בַּאֵר הֵיטֵב (סי׳ תמז סק״ו) וְחַיֵּי אָדָם (שם): (נג) כֵּן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תמ״ז סָעִיף קָטָן ב׳ וְכֵן בַּאֵר שָׁם הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (סי״ח) וְצָרִיךְ עִיּוּן: (נד) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יח) וְכֵן מוּכָח מֵהַגְּרָ״א:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי״ב) העתיק כפירוש רש״י שכל שלא נימוחה לגמרי יוצא בה ידי חובתו. **ב]** בשו״ע הרב (סי״ח) כתב שאם נגעה המצה בה שלא במקום הכפל, הרי אפילו שתיהן משוחות בשומן אין צריך ליטול במקום מגעה אלא כדי קליפה (עי׳ שער הציון ס״ק מח), שטעם הבלוע אינו יוצא מחתיכה לחתיכה בלי רוטב אפילו שתיהן שמינות, אלא אם כן האיסור עצמו שמן [ועיין בשעה״צ ס״ק נג שהקשה עליו].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

פֶּסַח *אֵין לָאֶסֹר (לב) רַק מְקוֹם (יז) *)דִּבּוּקָהּ (תרומת הדשן סימן קכז ופסקיו סימן קמה). מַצָּה (טו) [טז] (לג) נְפוּחָה בְּאֶמְצָעִיתָהּ (טז) (לד) אֲסוּרָה, אֲבָל אִם עָלָה עָלְיָהּ (לה) קְרוּם כְּדַרְכּוֹ שָׁעוֹלֶה עַל הַפַּת בְּשָׁעַת אֲפִיָּה, מֻתָּרֶת כְּנֶגֶד הַכֹּל מַהֲרַ"ל בְּתְשׁוּבָה (סי' נז)). *) (וְאִם הוּא בְּעֶרֶב פֶּסַח לְאַחַר זְמַן אֲסוּרוֹ צָרִיךְ לְשַׁעֵר בְּשִׁשִּׁים

בַּאֵר הֵיטֵב

(יז) דִּבּוּקָהּ. אֲפִלּוּ נִמְצָא תּוֹךְ הַפֶּסַח כֵּיוָן שֶׁנֶּאֱפֵית קֹדֶם פֶּסַח. וּמִדְּסָתַם רַמ"א מִשְׁמַע דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין שִׁשִּׁים נֶגֶד מְקוֹם הַכֶּפֶל שָׁרֵי, וְכֵן כָּתַב הַט"ז (סק"ה) וְרֹב פּוֹסְקִים. אֲבָל רַשַׁ"ל (סי' נז) וּב"ח (סק"ח) וּמַהֲרַא"י מְצָרְיכִים שִׁשִּׁים נֶגֶד הַדִּבּוּק. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּלֹא בָּעֵי שִׁשִּׁים אֶלָּא נֶגֶד הַפְּנִימִי, הֵיכָא שֶׁדִּבְּוקִים דְּבֻצַּד הַחִיצוֹן שׁוֹלֵט הָאֵשׁ שִׁפּוּר. מִכָּל אֹפֶן הַכֹּל (סק"כ יב). וְהָחֹק יַעֲקֹב (סק"כ יח) הָעֲלָה עִקַּר כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים דְּלֹא בָּעֵי שִׁשִּׁים נֶגֶד מְקוֹם הַדִּבּוּק. עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּאֵלְיָהוּ זוּטָא (סק"ח). וְאִם נִמְצָא מַצָּה כְּפוּלָה וּנְפוּחָה לְאַחַר פֶּסַח, הָעֲלָה הַחֹק יַעֲקֹב (שם) דְּאֵין לְהַחְמִיר כֵּיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ חוֹמֵרָא בְּעַלְמָא וְיֵשׁ לְהָתִירָהּ בִּנְמְצָא אַחַר פֶּסַח. עַיֵּן שָׁם, וּדְלֹא כְּאֵלְיָהוּ זוּטָא (שם) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תמ"ז סָעִיף קָטָן מ"ג מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. [וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ יב)]: **(טו) נְפוּחָה.** יֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי פֵּרוּשִׁים פֵּרוּשׁ א' שֶׁנִּתְלַקְּה עֲבֵי הַמַּצָּה וְשֶׁהָעֲלָיוֹן עָלָה לְמַעְלָה. וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ נְפוּחָה בְּאֶמְצָעִיתָהּ, שֶׁלֹּא נִתְלַקְּה כְּלָל אֶלָּא שֶׁתָּפַח גּוּף הַמַּצָּה כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּלֶחֶם חָמֵץ. כֵּן כָּתַב הַב"ח (סי"ח) וּמַהֲרַ"ם מִלּוּבְלִין (סי' קה) כָּתַב כְּפֵרוּשׁ הָרִאשׁוֹן. וְהַט"ז (סק"ו) הֶאֱרִיךְ לְהַתִּיר כְּפֵרוּשׁ הָרִאשׁוֹן וּמַסִּיק דְּאֵין אִסּוּר אֶלָּא כְּפֵרוּשׁ הַשֵּׁנִי, עַיֵּן שָׁם. וּבְמִגֵּן אַבְרָהָם (סק"כ יג) כָּתַב בְּשֵׁם הַט"ז שֶׁהַתִּיר לְגַמְרֵי נְפוּחָה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, מַעִיד אֲנִי עָלַי שָׁמַיִם וָאָרֶץ כִּי לֹא רְאִיתִי פַּעַם אַחַת מִן חוֹתְנִי הַב"ח שֶׁאָסַר שׁוּם מַצָּה שְׁנִפּוּחָה וְכוּ' וְאַדְרַבָּה שָׂחַק עַל הָאוֹסְרִין, עַל כֵּן אֵין לְהַפְסִיד מְמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבִיל זֶה. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַט"ז, וְהִפְרִיז עַל מִדּוֹתָיו לְהָקֵל רֹאשׁ בְּדָבָר שֶׁאֲבוֹתֵינוּ אֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ נָהֲגוּ בּוֹ אִסּוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם. הִנֵּה מָה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַט"ז לֹא נִמְצָא כֵּן בְּסֵפֶר הַט"ז שֶׁלָּפָנֵינוּ, אֶלָּא שֶׁעוֹשֶׂה פֶּשֶׁר דָּבָר בֵּין הַדֵּעוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. אָכֵן בִּתְשׁוּבַת הַט"ז כָּתַב הַלָּשׁוֹן מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁהַעְתִּיק בְּשֵׁמוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְכָתַב יַעֲקֹב (סק"כ יט) בְּוַדַּאי אֵין לְהָקֵל בְּדָבָר שֶׁאֲבוֹתֵינוּ נָהֲגוּ בּוֹ אִסּוּר. וּמִכָּל מָקוֹם דֵּי הוּא לְאֶסֹר אוֹתָהּ מַצָּה, דְּלֹא כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי אֵיזֶה מוֹרִים שֶׁאוֹסְרִין אַף הַתַּעֲרֹבֶת אֲפִלּוּ בְּמֶשֶׁהוּ כְּאִלּוּ הוּא חָמֵץ גָּמוּר וְכֵן אוֹסְרִין הָרִי"ב אַיְזִי"ן וּשְׁאָר כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. וְהַמָּה מְסַמְּכִין מְמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמוֹנֵעַ מִשְּׂמְחַת יוֹם טוֹב כִּי דַּי בְּחֻמְרָא זוֹ לְעִנְיַן הַמַּצָּה עַצְמָהּ. וְעַיֵּן שׁוּ"ת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רל"ד וְשפ"ד שֶׁמְּקַל גַּם כֵּן בָּזֶה עַיֵּן שָׁם. וְאִם לְאַחַר שֶׁנֶּאֱפֵית טָחוֹ אוֹתָהּ בְּשָׁמֶן וְהֶחֱזִירָהּ לַתַּנּוּר וְנַעֲשֵׂית נְפוּחָה שָׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ יג): **(טז) אֲסוּרָה.** כָּל הַמַּצָּה. וַאֲפִלּוּ שִׁשִּׁים לֹא מְהַנֵּי אֲפִלּוּ קֹדֶם פֶּסַח, דְּכֹלָּה נִתְחַמְּצָה, כֵּן כָּתַב מוֹר"ם מִלּוּבְלִין סִימָן ק"ה. וְכֵן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כֵּיוָן שֶׁנֶּאֱפֵית (נה) קֹדֶם פֶּסַח: **(לב) רַק מְקוֹם דִּבּוּקָהּ.** וְסִבִּיבוֹ (נו) כְּדֵי נְטִילָה וְהַשְׁאָר מֻתָּר (נז) אַף דְּלִית בְּהוּ שִׁשִּׁים נֶגֶד מְקוֹם הַכֶּפֶל. אִם נִמְצָא בְּבֵיתוֹ מַצָּה כְּפוּלָה וּנְפוּחָה לְאַחַר הַפֶּסַח, (נח) אֵין לְהַחְמִיר. וְטוֹב לְהוֹצִיא מַצָּה כְּפוּלָה אוֹ נְפוּחָה בְּמָרְדָּה אַחֶרֶת (נט) אִם יֵשׁ בְּאֶפְשָׁרוֹ: **(לג) נְפוּחָה.** יֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי פֵּרוּשִׁים, א) שֶׁנִּתְלַקְּה עֲבֵי הַמַּצָּה בְּאֶמְצַע וְחֵלֶק הָעֶלְיוֹן עָלָה לְמַעְלָה, ב) שֶׁלֹּא נִתְלַקְּה כְּלָל אֶלָּא שֶׁתָּפַח גּוּף הַמַּצָּה בְּאֶמְצָעִיתָהּ וְעָלָה, כְּמוֹ בְּלֶחֶם חָמֵץ שֶׁמִּתְחַמֵּץ וּמִתְנַשֵּׂא לְמַעְלָה בְּאֶמְצָעִיתָהּ, (ס) וְהִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשְׁנֵיהֶם (סס) לְהַחְמִיר: **(לד) אֲסוּרָה.** כָּל (סנ) הַמַּצָּה אַף בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נִפְחָה. וַאֲפִלּוּ אִם הַנְּפִיחָה הָיְתָה רַק (סנ) בְּאַחַת מִן הַקְּצָוֹות, כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה חָלָל בְּעָבְיָהּ תָּלְיָנן שֶׁנִּתְחַמְּצָה כֻּלָּהּ. (סנ) וַאֲפִלּוּ יֵשׁ שִׁשִּׁים בַּמַּצָּה נֶגֶד מָקוֹם הַזֶּה לֹא מְהַנֵּי, וְאֵין חִלּוּק בֵּין קֹדֶם פֶּסַח אוֹ בְּפֶסַח. וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ שֶׁאֵין לְאֶסֹר אֶלָּא אִם כֵּן הֶחָלָל הוּא גָּדוֹל כָּל כָּךְ כְּמוֹ אֱגוֹז לוּז (שָׁקוֹרִין הָאזי"ל נו"ס) אוֹ כְּמוֹ אֶצְבַּע גּוּדָל (סה) בֵּינוֹנִי. וְדַוְקָא כְּשֶׁעֲלָה הַחֵלֶק הָעֶלְיוֹן מִן הַמַּצָּה בִּגְבַהּ לְמַעְלָה, אֲבָל אִם לֹא עָלָה לְמַעְלָה אֶלָּא שֶׁבְּתוֹךְ כַּשְׁעוּר שֶׁנִּתְבָּאֵר, אוֹסְרִים (סו) מָקוֹם הַנָּקָב לְבַד, שֶׁאוֹתוֹ מָקוֹם דּוֹמֶה לְמַצָּה כְּפוּלָה שֶׁאֵין חֹם הָאֵשׁ שׁוֹלֵט שָׁם, וְהַשְּׁאָר מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח. וְאֵין אוֹסְרִין אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם הַנָּקָב אֶלָּא כְּשֵׁשׁ בְּתוֹכוֹ אֲבָעבּוּעוֹת (שָׁקוֹרִין בְּלָעזְלי"ך) שֶׁהוּא סִימָן לְחִמּוּץ, אֲבָל אִם הוּא חֵלֶק מֻתָּר. וְאִם יֵשׁ בַּמַּצָּה שְׁנֵי נְקָבִים נָקָב בְּתוֹךְ נָקָב, חוֹשְׁשִׁין לָאֶסֹר כֻּלָּהּ. וְכָל זֶה אִם הַנְּפִיחָה נַעֲשָׂה בַּתַּנּוּר בְּפַעַם רִאשׁוֹן, אֲבָל אִם לְאַחַר שֶׁנֶּאֱפָה טָחוֹ אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן וְהֶחֱזִירוֹ לַתַּנּוּר וְנִתְפַּחָה, שָׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא: **(לה) קְרוּם.** הֵינוּ קְרוּם דַּק מִלְמַעְלָה וְלֹא בְּאֶמְצַע עֲבֵי הַמַּצָּה. (מז) יֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַב"ח (סי"ח) שֶׁחָמֵץ שֶׁנִּגַּע בְּמַצָּה שֶׁבַּתַּנּוּר אוֹסֵר הַכֹּל, הַב"ח לְשִׁיטָתוֹ (שו"ת סי' נד) דַּאֲפִלּוּ בְּכָרוּשׁ אָסוּר, אַף לְפִי מָה שֶׁכָּתְבְנוּ אִם נֶאֱפָה כְּרָאוּי כְּשֶׁנִּגַּע בָּהּ חָמֵץ אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא כְּדֵי נְטִילָה, וְהוּא הַדִּין בְּמַצָּה שֶׁנִּתְכַּפְּלָה דִּינָהּ הָכִי, וּמַהֲשָׁלְחָן עָרוּךְ מֻשְׁמָע דְּאַף כְּשֶׁלֹּא נֶאֱפָה כָּרָאוּי אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא כְּדֵי נְטִילָה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לְחַלֵּק כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם סִימָן ל"ט וְסִימָן מ"ה בְּחִטָּה שֶׁנִּמְצֵאת בְּמַצָּה אֲפוּיָה, אִם אֵין הַפֶּסֶד מְרֻבֶּה יֵשׁ לְהַחְמִיר לָאֶסֹר כָּל הָעִסָּה, וְאִם אֵין לְהִסְתַּפֵּק שֶׁמָּא בָּא לְשָׁם קֹדֶם שֶׁנֶּאֱפָה הַמַּצָּה כָּרְאוּי, אֵין צָרִיךְ רַק כְּדֵי נְטִילָה אוֹ כְּדֵי קְלִיפָה כֵּיוָן שֶׁהָאִסּוּר וְהַהֶתֵּר כָּחוּשׁ, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹמַר שֶׁבָּא לְשָׁם כְּשֶׁעֲדַיִן הַמַּצָּה לֹא נֶאֱפֵית כָּרְאוּי, יֵשׁ לָחוּשׁ לְהַסּוֹבְרִים דְּחָמֵץ מִפְעַפֵּעַ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתוֹרַת יְקוּתִיאֵל סִימָן צ"א: **[טו] נְפוּחָה.** וְעַיֵּן בִּדְבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רל"ד בְּמַצּוֹת הַדֵּקוֹת שָׁלָנוּ, אֵין לָחוּשׁ לְאַבַעְבּוּעוֹת וְחַלָּלִים הַנִּפְרָים מִבַּחוּץ וּבִקְנִים בְּדֶרֶךְ רַבָּא רַבְּבָא הַנַּעֲשִׂים מֵחֲמַת הָאוֹר אֲפִלּוּ בְּנוֹשִׁים עַל יְדֵי זְרִיזִין בְּלֹא שְׁהִיָּה כו', שֶׁהֲרֵי סָפְּגָנִין (קיט:) פֵּרְשׁוּ כְּסִפּוֹג מְלֵאָה חֲלָלִים, וַאֲפִלּוּ אֵינָם רַק קְרוּמִים דַּקִּים רַק קְצָת בְּעֵבִי אֵין לָחוּשׁ, וּנְפוּחָה בְּאֶמְצָעִיתָהּ, הֵינוּ שֶׁנִּפְרַד חֲצִי עֵבִי הָעֶלְיוֹן מֵהַתַּחְתּוֹן אוֹ שֶׁהַגַּבָּה לְמַעְלָה מִקַּרְקַעִית הַתַּנּוּר אֶמְצָעִיתָהּ שֶׁל גּוּף הַמַּצָּה דְּזֶה וְזֶה שְׁכִיחִי בַּמַּצּוֹת הֶעָבוֹת קְצָת, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב דְּמֵה שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים לְנַקֵּר הַמַּצּוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִנָּפֵחַ, אֵינוֹ מְשׁוּם שֶׁהַנְּפִיחָה סִימָן לְחִמּוּץ כְּנָפַח הַחָמֵץ בְּהֵיוֹתוֹ עִסָּה, דְּאִם כֵּן אֵין לְחַלֵּק בֵּין נָפַח הַקְּרוּמִים הַדַּקִּים וְכו'. וּבְסִימָן שע"ד הֶאֱרִיךְ בָּזֶה קְצָת, וְכָתַב שֶׁאֵין הַנִּפּוּחַ שֶׁלֹּא נִפַּח מַחֲמַת שֶׁהַנְּפִיחָה סִימָן לְחִמּוּץ שֶׁהָיָה בּוֹ בְּכֹחַ, אֶלָּא לְסִבָּה שֶׁלֹּא יַחְמִיץ, שֶׁעַל יְדֵי הַנְּפִיחָה בְּמַצּוֹת הֶעָבוֹת בְּדִלְעֵיל אֵין הָאוֹר שׁוֹלֵטֶת יָפָה וְאֵין נֶאֱפֵית כַּהֶגֶן, כַּאֲשֶׁר אָנוּ רוֹאִים בְּחִלּוּק מַצּוֹת עֲבוֹת הַנִּפּוּחִים בְּאֶמְצָעִיתָן וְהַחֲצִי הָעֶלְיוֹן אֵינָהּ נֶאֱפֵית כַּהֲתַחְתּוֹן, וּבָזֶה

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֶת טַעַם הַדָּבָר, **וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ אֶלָּא חוּמְרָא בְּעַלְמָא** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַט"ז (סק"ה) דְּהָא יָרֵךְ שֶׁצָּלָאוֹ בְּגִידוֹ אֵין צָרִיךְ מִדִּינָא אֶלָּא כְּדֵי נְטִילָה. **וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א שֶׁכָּתַב דִּלְפִי מַאי דְּמוֹכֵחַ לְעֵיל** סִימָן תמ"ז סוֹף סָעִיף א', **גַּם בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֵין לֶאֱסֹר אֶלָּא מָקוֹם דִּבּוּקוֹ וְכֵן הַסְּכִּים הַפְּרִי חָדָשׁ לְדִינָא. וְאָפְשָׁר דְּמִצַּד הַמִּנְהָג גַּם הֵם מוֹדוּ דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר, אִמְנָם אִם יֵשׁ לוֹ סָפֵק בְּעַצְמוֹ הַכֹּל, בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר חוּץ לְאוֹתוֹ מָקוֹם:**

* **אֵין לֶאֱסֹר רַק מְקוֹם הַדִּבּוּק. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק לא) **דְּהֵיינוּ אֲפִלּוּ נִמְצָא**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּלֹא כְּט"ז (סק"ו): **(סם) וְהִנֵּה דֶּרֶךְ הָאוֹסְרִים כְּשֶׁרוֹאִים בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר שֶׁהַמַּצָּה הִתְחִיל לְהִתְנַפֵּחַ, מַכֶּה עָלֶיהָ בְּמַרְדָּה שֶׁלֹּא תַּעֲלֶה לְמַעְלָה, מִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הַחֹק יַעֲקֹב** שֶׁאֵין בָּזֶה חֲשָׁשׁ: **(סן) אֲחֵרוֹנִים:** (סג) אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכח סכ"ח). **וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמַ"א בְּאֶמְצָעִיתָהּ, הֵיינוּ שֶׁנִּתְלַק הָעִבִּי וְכַנַ"ל וְלֹא עַל יְדֵי קְרוּם דַּק,** אִי נָמֵי אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקַט שֶׁדַּרְךְ לְהִתְנַפֵּחַ בְּאֶמְצַע [אֵלִיָּה רַבָּה (שם)]: **(סמ)** מוֹר"ם מִלּוּבְלִין (סי' קה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) וְאֵלִיָּהוּ זוּטָא (סק"ח): **(סס)** כֵּן הִסְכִּים הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) שֶׁכָּתַב בְּאֶצְבַּע קְטַנָּה: **(סו)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם גְּאוֹנֵי דוֹרוֹ. **וְכָתַב הַחֶמֶד מֹשֶׁה** (ס"ו) **שֶׁהוּא חִמְרָא בְּעַלְמָא וְאֵין לֶאֱסֹר הַכֵּלִים מִשּׁוּם זֶה:** (סז) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס"ק טו) בְּשֵׁם דְּבַר שְׁמוּאֵל וּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ד):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסא

(מהרי״ל (מנהגים הל׳ אפיית המצות)). (לו) אִם שְׁנֵי מַצּוֹת שׁוֹכְבוֹת * זוֹ עַל זוֹ בַּתַּנּוּר (לז) קֹדֶם אֲפִיָּתָן, אֲסוּרִים דְּהָוֵי כְּמַצָּה כְּפוּלָה (מהר״י וייל (סי׳ קנג)). וְכֵן יֵשׁ לִזָּהֵר (לח) שֶׁלֹּא (יז) [יז] יִגְּעוּ זֶה בָּזֶה בַּתַּנּוּר בְּעוֹדָן לַחִין, כִּי אֵין הָאוּר שׁוֹלֵט בִּמְקוֹם נְגִיעָתָן וּבָאִין לִידֵי חִמּוּץ (בית יוסף (סי׳ תס ד״ה כתוב בהגהות מיימון) בשם ארחות חיים):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

רָאוּי לְהַחְמִיר כְּמַהֲרִי״ל (מנהגים הל׳ אפיית המצות) מִשּׁוּם גָּדֵר אוֹ גְּזֵרַת סוֹפְרִים כְּהַהִיא דְּנִכְפְּלָה בַּתַּנּוּר אוֹ שׁוֹכְבוֹת זֶה עַל זֶה, אֲבָל בְּאֵלּוּ הָרְקִיקִין שֶׁנִּכְרַת הָאֲפִיָּה שָׁוָה בְּכָל חֶלְקֵיהֶם, אֵין חִלּוּק בֵּין קְרוּם דַּק לְעָב קְצָת יוֹתֵר אוֹ בֵּין בּוּעָא הַנִּכְרַת מִצַּד אֶחָד לְבוּעָא הַנִּכְרַת מֵעֵבֶר לְעֵבֶר, עַיִן שָׁם וְעַיִן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן י״ז: [יז] יִגְּעוּ. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב שֶׁתַּלְמִיד הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב הָעָשִׁיל זַ״ל אָמַר לוֹ, כְּשֶׁאֵרַע שְׁאֵלָה מֵעִנְיַן נְפוּחָה לְפָנָיו הָיָה מְצַוֶּה לִבְנֵי בֵּיתוֹ לְהוֹרוֹת הוֹרָאָה זוֹ וְלִרְאוֹת אִם אֵין הַנְּפִיחָה נִרְאֵית מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם כו׳, עַיִן שָׁם. (הַגָּהּ. וְנִרְאֶה שָׁמָה שֶׁכָּתַב שֶׁהָיָה מְצַוֶּה לִבְנֵי בֵּיתוֹ לְהוֹרוֹת הוּא שְׁפַת יָתֵר שֶׁלֹּא בְּדִקְדּוּק כִּי חַס וְשָׁלוֹם לִתְלוֹת בּוּקֵי סְרִיקֵי בְּהַגָּאוֹן זַ״ל שֶׁמָּסַר הַהוֹרָאָה בָּזֶה לִבְנֵי בֵּיתוֹ, אַךְ הַכַּוָּנָה לוֹמַר שֶׁהָיָה סוֹמֵךְ עַל רְאוּת עֵינֵיהֶם וְהַבְחָנָתָם בְּעֵסֶק הוֹרָאָה זֹאת כְּדַת הַנָּשִׁים שֶׁהֵם רְגִילוֹת בְּמַעֲשֶׂה אוֹפֶה וְהֵן יוֹדְעִין בְּיוֹתֵר לְהַבְחִין וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַנְּפִיחָה שֶׁמַּחֲמַת הָאוּר וּבֵין הַנְּפִיחָה שֶׁמַּחֲמַת הַחִמּוּץ, וְכַאֲשֶׁר עוֹשִׂים הַמּוֹרִים לִפְעָמִים כְּשֶׁנִּמְצָא בְּעוּפוֹת אֵיזֶה שְׁאֵלָה וְרִיעוּתָא בָּאֲבָרִים שֶׁבַּחֲלַל הַגּוּף אוֹ בְּעֶצֶם מֵעַצְמוֹת הָעוֹף כְּשֶׁהוּבָא לְפָנָיו עָרֹם בְּלִי לְבוּשׁ מִבָּשָׂר וְצָרִיךְ לָדַעַת מַה טִּיבוֹ, דַּרְכָּם לִשְׁאֹל בְּנָשִׁים אֲשֶׁר עוֹסְקִים בָּזֶה וּבְקִיאִים בְּתַרְנְגוֹלִים וְסוֹמְכִים עֲלֵיהֶן בְּעִנְיָן אֲבָל לֹא בַּהוֹרָאָה, וְעַיִן בְּחֻלִּין פֶּרֶק אֵלּוּ טְרֵפוֹת (נז.) דְּקָאָמַר מִדְּבָרָיו

בְּאֵר הֵיטֵב

הַסְכָּמַת הָאַחֲרוֹנִים, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר אֵלִיָּה זוּטָא (סק״ט) וְכָתַב שָׁם בְּשֵׁם זְקֵנוֹ הַגָּאוֹן דְּאֵין לֶאֱסֹר אֶלָּא אִם כֵּן נִכָּר שֶׁהַנֶּקֶב עֶלְתָּה לְמַעְלָה, וְהַנֶּקֶב צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ חָלָל מַחֲזִיק כְּמוֹ אֱגוֹז לוּז שֶׁקּוֹרִין הַזִּי״ל נוּ״ס גְּדוֹלָה אוֹ אֶצְבַּע גּוּדָל בֵּינוֹנִי, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג). וְכָתַב עוֹד הַמָּגֵן אַבְרָהָם וַאֲפִלּוּ בְּנֶקֶב שֶׁלֹּא עָלְתָה לְמַעְלָה רָאִיתִי גְּאוֹנֵי דּוֹרֵנוּ מוֹרִין לֶאֱסֹר מְקוֹם הַנֶּקֶב לְבַד, וּשְׁאָר מַצָּה מַתִּירִים אֲפִלּוּ תּוֹךְ הַפֶּסַח. וְכֵן מָצָאתִי כָּתוּב בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מַהֲרַ״י הוֹרְוִיץ. וְאִם יֵשׁ שְׁנֵי נְקָבִים נֶקֶב תּוֹךְ נֶקֶב, חוֹשְׁשִׁין לֶאֱסֹר כֻּלָּהּ. וּמָצָאתִי כָּתוּב אִם הַנֶּקֶב חָלָק מֻתָּר, וְאִם יֵשׁ בְּלָעזְלִי״ךְ בְּתוֹכוֹ אָסוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (יז) יִגְּעוּ. וּבְדִיעֲבַד אִם נָשְׁכוּ זֶה בָּזֶה וּשְׁנֵיהֶם נוֹגְעִים בַּתַּנּוּר לְמַטָּה, אָז חֹם הָאֵשׁ שׁוֹלֵט לְמַטָּה שַׁפִּיר וְנֶאֱפֶה כְּדִינוֹ וּמֻתָּר. רַשַׁ״ל (סי׳ נז) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד). וַאֲפִלּוּ בְּפֶסַח אֵין לֶאֱסֹר, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בִּתְשׁוּבוֹת בֵּית יַעֲקֹב סִימָן ס״ח שֶׁמַּתִּיר מַצָּה נְפוּחָה אִם אֵינוֹ נִרְאֶה הַנָּפוּחַ מִבַּחוּץ, אֲבָל אִם נִרְאֶה הַנָּפוּחַ מִבַּחוּץ יֵשׁ לֶאֱסֹר, וְכָתַב שָׁם שֶׁיֵּשׁ קַבָּלָה בְּיָדוֹ מֵהַגָּאוֹן מוהר״ר הָעשִׁיל, וְעַיִן שָׁם:

שֶׁל בְּרִיבִי נִכָּר שֶׁאֵינוֹ בָּקִי בְּתַרְנְגוֹלִים. וְגַם מַה שֶּׁכָּתַב שֶׁצִּוָּה לִרְאוֹת מִשְּׁנֵי עֶבְרֵיהֶם נִרְאֶה שֶׁהוּא עַל פִּי פֵּרוּשׁ הַבַּ״ח (ס״ח) שֶׁנִּפְרַד חֵלֶק הַתַּחְתּוֹן מִן הָעֶלְיוֹן וְהֵינוּ בְּמַצּוֹת עָבוֹת שֶׁהָיוּ רְגִילִים בָּהֶם אָז, וְעַיִן בְּבֵית יַעֲקֹב שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב שֶׁרָאָה וְשֶׁשָּׁמַע תְּשׁוּבַת הַגָּאוֹן מַהֲרַ״ש בְּהַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ פַּיְיבוּשׁ זַ״ל כו׳, הִנֵּה הַתְּשׁוּבָה הַהִיא שֶׁרָאָה הַבֵּית יַעֲקֹב הִיא נִדְפְּסָה בְּשׁוּ״ת מְקוֹם שְׁמוּאֵל סִימָן (ס״ח) [ס״ג] שֶׁהֶעְתִּיק מִכְּתַב יַד הַגָּאוֹן מַהֲרַ״ש זַ״ל (שֶׁהָיָה רַבּוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן בַּעַל מַגִּנֵּי שְׁלֹמֹה זַ״ל) וְעַיִן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁשָּׁמַע מַהֲרַ״י כַּ״ץ זַ״ל (הוּא אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי הַגָּאוֹן בַּעַל שְׁאֵרִית יוֹסֵף) שֶׁהָיָה כָּל יָמָיו אַב בֵּית דִּין בִּקְרָאקָא שֶׁהִתִּיר אֲפִלּוּ מַצָּה נְפוּחָה בָּאֶמְצַע כְּמוֹ אֶצְבַּע כו׳, וּבְשֵׁם מַהֲרַ״ל מִפְּרָאג כָּתַב דְּאֵין חוֹשֵׁשׁ כְּלָל לִנְפוּחָה כו׳, עַיִן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב בִּמְקוֹם שְׁמוּאֵל עַל הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יט) בָּרְאָיָה שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם (מַהֲרִי״ל) [מַהֲרַ״ל] מִלֶּחֶם הַפָּנִים דְּקָאָמַר כֵּיוָן דְּאָפֵי לַהּ נָפְחָה. וְלֹא אַאֲמִין שֶׁיָּצָא מִפִּי חָכָם דְּהָתָם לָאו בְּנֶפַח מִתּוֹךְ הַמַּצָּה מַיְירֵי כו׳, עַיִן שָׁם. הִנֵּה הָרוֹאֶה יִרְאֶה דְּבָרָיו אֵלֶּה מְפֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי גְּדוֹל הַדּוֹר מוֹרֵנוּ הָרַב שְׁמוּאֵל אַבּוּהַב זַ״ל בִּתְשׁוּבוֹת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רל״ד וְשע״ד שֶׁכָּתַב רְאָיָה זוֹ, וְכָתַב בְּסִימָן שע״ד שֶׁאֵין לְחַלֵּק דְּהַנְּפִיחָה דְּגַבֵּי לֶחֶם הַפָּנִים הוּא בְּכָל הַלֶּחֶם דְּאִיפְּכָא מִסְתַּבְּרָא כו׳, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּשׁוּ״ת אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי מַהֲרַ״מ מִלּוּבְלִין סִימָן ק״ה. עַיִן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ד) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהֲרַ״מ זַכּוּת (סי׳ נב) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם מַהֲרַ״מ בַּאסֵּן דְּמַצָּה נְפוּחָה לָאו בִּרְקִיקִין מַיְירֵי אֶלָּא בְּמַצָּה שֶׁעָבָה קְצָת וְיֵשׁ מַמָּשׁ בְּאֶמְצָעִיתָהּ, וּמַהֲרַ״ם זַכּוּת הַסְכִּים עִמּוֹ, וְעַיִן בִּדְבַר שְׁמוּאֵל שֶׁדָּחָה בִּשְׁתֵּי יָדַיִם דִּבְרֵי הָאוֹסֵר בִּרְקִיקִין גַּם כֵּן, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַבִּרְכֵּי יוֹסֵף. וְנִרְאֶה שֶׁגַּם הוּא מַסְכִּים לָזֶה וְכֵן הַמִּנְהָג כַּאֲשֶׁר כָּתַבְתִּי בִּפְנִים, עַד כָּאן הַגָּ״הּ). וּכְבָר כָּתַבְתִּי שֶׁהַדְּבַר שְׁמוּאֵל כָּתַב שֶׁבִּרְקִיקִין אֵין חֲשַׁשׁ נְפוּחָה, וְכֵן נוֹהֲגִים עַתָּה שֶׁלֹּא לְדַקְדֵּק כְּלָל בְּמַצּוֹת רְקִיקִין רַק כְּשֶׁרוֹאֶה הָאוֹפֶה בְּבִיאַת הַמַּצָּה לַתַּנּוּר הִיא מְנַפֵּחַ וְעוֹלָה כְּדֶרֶךְ עוּגוֹת חָמֵץ, וְהֵם בְּקִיאִים בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם לְהַכִּיר (כי׳) [אי] הַנָּפוּחַ מֵחֲמַת חִמּוּץ אוֹ לֹא, אַךְ בְּמַצּוֹת עָבוֹת קְצָת יֵשׁ לִזָּהֵר וּלְדַקְדֵּק בַּחִלּוּקִים שֶׁנִּזְכְּרוּ בַּפּוֹסְקִים. וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁאוֹחֲזִין מַעֲשֶׂה עָבוֹת בִּידֵיהֶם מֻטָּל עַל הַמּוֹרֶה לְמִדְרַשׁ בְּפִרְקֵיהּ שֶׁיִּזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא תִּהְיֶה עָבָה טָפַח, וְגַם שָׁאם יִהְיֶה שָׁם אֵיזֶה נְפוּחַ אוֹ בִּשְׁעַת שְׁחִיקָה אִם הַמַּצָּה יִמָּצֵא בְּפָנֶיהָ מְקוֹמוֹת שֶׁיֵּשׁ לְהִסְתַּפֵּק בָּהֶם אִם נֶאֱפֵית כָּרָאוּי שֶׁיַּעֲשׂוּ שְׁאֵלַת חָכָם וְלֹא יִשָּׁעֲנוּ עַל בִּינָתָם. וּבְאַרְצֵנוּ הָאִידְנָא אַכְשַׁר דָּרֵי, דְּרֻבָּא דְּעָלְמָא מוֹנְעִים עַצְמָם מִלֶּאֱפוֹת מַצּוֹת עָבוֹת רַק אוֹפִין רְקִיקִין וַאֲשֶׁר צָרִיךְ לִשְׁחִיקָה טָחֲנוּ בָרַחַיִם אוֹ דָּכוּ בַּמְּדוֹכָה אַךְ אִם אֵרַע בָּרְקִיקִין שֶׁנִּרְאֶה בָּהּ שֶׁמְּקוֹם הַנְּפִיחָה אִשְׁתַּנֵּי לִגְרִיעוּתָא וּפָנֶיהָ אֵינֶנָּה כִּשְׁאָר פְּנֵי מַצָּה זוֹ וְיֵשׁ לְסַפֵּק בָּהּ אִם נֶאֱפֵית כַּהֹגֶן כִּשְׁאָר חֶלְקֵי הַמַּצָּה, יֵשׁ לְאָסְרָהּ וְלִנְהֹג בָּהּ דִּין מַצָּה שֶׁנִּתְכַּפְּלָה, וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הַדְּבַר שְׁמוּאֵל שֶׁהַבַּאתִי לְעֵיל סָעִיף קָטָן ט״ו, עַיִן שָׁם, וְעַיִן שָׁם בִּדְבַר שְׁמוּאֵל שֶׁנִּרְאֶה שֶׁנּוֹטֶה לוֹמַר שֶׁהַחִמּוּץ בִּזְמַן אֲפִיָּה אֲפִלּוּ יִהְיֶה וַדַּאי, אֵינוֹ כִּי אִם חָמֵץ נֻקְשֶׁה וּלְפִי רֹב הַפּוֹסְקִים שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן יֵשׁ לְהָקֵל בִּכְפִילַת הַמַּצּוֹת אוֹ נְפִיחָתָן כְּשֶׁנּוֹלָד אֵיזֶה סָפֵק, וְצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה וְיֵשׁ לְהַחְמִיר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הָפְסֵד מְרֻבֶּה וְעַיִן בְּשׁוּ״ת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה (סי׳ יב) בְּמַצָּה

בַּאוּר הֲלָכָה

תּוֹךְ הַפֶּסַח, וְעַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) שֶׁיֵּשׁ מַחְמִירִין אָז לִשְׁרֹף אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חָמֵץ בָּרוּר אֶלָּא חֲשַׁשׁ בְּעָלְמָא:

* זוֹ עַל זוֹ בַּתַּנּוּר וְכו׳. כָּתַב בְּסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ה) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: בְּדִין זֶה וְכֵן בְּדִין כְּפוּלָה הָיָה נִרְאֶה דְּכֹל שֶׁדְּבוּקִים יַחַד בִּנְשִׁיכָה אֵין אִסּוּר בָּזֶה, וַהֲרֵי זֶה כְּמַצָּה עָבָה הַרְבֵּה, וְאֵין בָּזֶה רַק אִם שׁוֹכְבוֹת זֶה עַל זֶה אוֹ דְּבוּקָה וּכְשֶׁמַּפְרִידִים זֶה מִזֶּה יִתְפָּרְדוּ בְּלִי נְשִׁיכָה, אֲבָל אִם הֵם בִּנְשִׁיכָה יַחְדָּו יְדֻבָּקוּ, זֶה יָבוֹא עַל פִּי רֹב כְּשֶׁהַגִּבּוּל רַךְ וְיִדָּבֵק בְּלִי פֵּרוּד כְּאִלּוּ נִלּוֹשׁוֹת כְּאֶחָד. וּמִכָּל מָקוֹם לֹא מְלָאנִי לִבִּי לְהַחְלִיט הֶתֵּר בָּזֶה הוֹאִיל וְלֹא פֵּרְשׁוּ הַפּוֹסְקִים, וְאוּלַי מִתְּחִלָּה הָיוּ מְדֻבָּקִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּבְמַצּוֹת דַּקּוֹת שֶׁלָּנוּ אֵין לָחֹשׁ לְהָאֲבַעְבּוּעוֹת וְהַחֲלָלִים הַנִּכָּרִים מִבַּחוּץ וּמִבִּפְנִים כְּדֶרֶךְ רֻבָּא דְּרֻבָּא הַנַּעֲשִׂים מֵחֲמַת הָאוּר, שֶׁאֲפִלּוּ אֵינָם קְרוּמִים דַּקִּים רַק קְצָת בְּעֹבִי אֵין לָחֹשׁ, וְנָפוּחַ בְּאֶמְצָעִיתָהּ הֵינוּ שֶׁנִּפְרַד חֲצִי הָעֹבִי הָעֶלְיוֹן מֵהַתַּחְתּוֹן, דְּזֶהוּ שְׁכִיחַ רַק בְּמַצּוֹת הָעָבוֹת קְצָת. וְדַע דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן שֶׁהִיא נְפוּחָה לְכֻלֵּי עָלְמָא, א]דַּעַת הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יט) שֶׁאֵין לֶאֱסֹר תַּעֲרֻבְתָּהּ (סח) כִּי אִם אוֹתָהּ מַצָּה עַצְמָהּ שֶׁנִּתְפְּחָה, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן כְּפוּלָה. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יז) מַחְמִיר לֶאֱסֹר הַתַּעֲרוֹבוֹת (סט) בִּנְפוּחָה, אַךְ בַּהֲנָאָה יֵשׁ לְהָקֵל, עַיִן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּעַל כָּל פָּנִים בְּשִׁשִּׁים יֵשׁ לְהָקֵל, וּבִפְרָט בִּרְקִיקִין דַּקִּין כְּמוֹ מַצּוֹת שֶׁלָּנוּ אֲפִלּוּ מִי שֶׁיִּרְצֶה לְהַחְמִיר, עַל כָּל פָּנִים אֵין לְהַחְמִיר בְּתַעֲרוֹבוֹת כְּדַעַת הַחֹק יַעֲקֹב: (לו) אִם שְׁנֵי מַצּוֹת שׁוֹכְבוֹת. הֵינוּ (ע) אֲפִלּוּ רַק מִקְצָת מַצָּה זוֹ הָיָה מֻנָּח בַּתַּנּוּר עַל מִקְצָת מַצָּה זוֹ, וְהַטַּעַם לְפִי שֶׁמְּקוֹם הַדִּבּוּק אֵין הָאֵשׁ שׁוֹלֵט שָׁם וְעַל כֵּן דִּינוֹ כְּמַצָּה שֶׁנִּתְכַּפְּלָה בְּמִקְצָת וְנֶאֶסְרָה כָּל מַצָּה עֶלְיוֹנָה וּמַצָּה שֶׁתַּחְתּוֹנָה. וְאִם הָיָה זֶה קֹדֶם פֶּסַח מֵסִיר מְקוֹם הַדִּבּוּק עִם רֹחַב גּוּדָל מִמַּצָּה זוֹ, וְכֵן כְּהַאי גַּוְנָא מִמַּצָּה שֶׁתַּחְתֶּיהָ: (לז) קֹדֶם אֲפִיָּתָן. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְהִנִּיחַ שָׁם עַד שֶׁנֶּאֱפוּ כָּךְ, אֲבָל אִם הָאוֹפֶה הִפְרִידָן תֵּכֶף (עא) נִרְאֶה לְהַתִּיר [אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח)]: (לח) שֶׁלֹּא יִגְּעוּ זֶה בָּזֶה. וּבְדִיעֲבַד (עג) אִם נָגְעוּ וְנָשְׁכוּ זֶה בָּזֶה, כֵּיוָן שֶׁשְּׁנֵיהֶם נוֹגְעִין לְמַטָּה בְּחֹם הַתַּנּוּר, חֹם הָאֵשׁ שׁוֹלֵט לְמַטָּה שַׁפִּיר וְנֶאֱפֶה כְּדִינוֹ וּמֻתָּר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סח) וְגַם הַגְּרַ״ז (סכ״ז) מַעְתִּיק דְּבָרָיו לַהֲלָכָה, אָכֵן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קכח סכ״ח) הָעְתִּיק דִּבְרֵי הָאֵלִיָּה רַבָּה: (סט) וְכֵן הַכֵּלִים כְּשֶׁאֵין בּוֹ שִׁשִּׁים יֵשׁ לְאָסְרוֹ, וְכֵן הָרִיב אֵייזִי״ן, אַךְ אִם כְּבָר נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ יֵשׁ לְהָקֵל, עַיִן שָׁם: (ע) אַחֲרוֹנִים: (עא) אַף דְּהַחַיֵּי אָדָם (שם) כָּתַב דְּתָלוּי בִּפְלֻגְתָּא שֶׁל הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יא) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) [לְעִנְיַן אִם הֶחְזִיר מִיָּד בַּתַּנּוּר כְּשֶׁהַחוּטִין נִמְשָׁכִין], אֲבָל כְּבָר הִכְרַעְנוּ שָׁם בָּזֶה לְמַעְלָה (ס״ק טז) לְהָקֵל: (עג) אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] וכן בשו״ע הרב (סכ״ז) כתב: מכל מקום אין להחמיר בהם כמו בחמץ גמור שאוסר תערובתו במשהו בתוך הפסח, ודי להחמיר לאסור אותה מצה עצמה שנתכפלה או שנתפחה אבל לא תערובתה [והובא בשעה״צ (ס״ק סח)].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah